



TIMBRO

Cameron på irrvägar

– FEM FELSLUT I BREXITDEBATTEN

Fredrick Federley

TIMBRO • Februari 2016



FREDRICK FEDERLEY är Europaparlamentariker för Centerpartiet och 2:e vice partiordförande. Federley är också vice partiledare i det liberala partiet ALDE, paraplyorganisationen för Europas liberala partier.

© Författarna och Timbro 2016

ISBN 978-91-7703-010-2

www.timbro.se

info@timbro.se

Innehåll

Inledning	• 4
1. Den missförstådda subsidiaritetsprincipen	• 6
2. En fullbordad inre marknad	• 7
3. Majoritetsbeslut – en förutsättning för den inre marknaden	• 8
4. En nödbroms mot den fria rörligheten?	• 9
5. Populism bekämpas inte med symbolpolitik	• 11
Avslutning	• 12

Inledning

“For too long, we were having a different conversation. Instead of talking about the things that most people care about, we talked about what we cared about most. While parents worried about childcare, getting the kids to school, balancing work and family life - we were banging on about Europe.”¹

DET VAR MED allvar i rösten som David Cameron talade till sina partikamrater när det konservativa partiet höll sin årliga kongress i Bournemouth 2006. Året innan hade Cameron fått medlemmarnas förtroende att leda ett förlusttyngt Tory-parti med lång historia av splittring i frågan om europeisk integration, splittring som speglats i den kluvenhet som Cameron själv under åren visat inför det europeiska projektet.

Som partiledare och premiärminister har Cameron utmärkt sig som en mittenpolitiker, men i valet till partiledarposten fick han den euroskeptiska högerfalangens lovord sedan han krävt att Tories skulle lämna sitt europeiska parti och den tillhörande partigruppen Europeiska Folkpartiet (EPP), som ansågs vara alltför EU-vänlig. Löftet realiserades efter Europaparlamentsvalet 2009 då Tories tog initiativet till bildandet av Gruppen Europeiska konservativa och reformister (ECR).

Torypartiets euroskeptiker har emellertid inte visat någon vilja till eftergifter trots att Cameron har ansträngt sig för att gå dem till mötes. Nya krav på partiledningen har fortsatt komma, och inte sällan blivit, om än motstridigt, tillmötesgångna. Den folkomröstning som nu sannolikt ska genomföras sommaren 2016 var ett vallöfte från Cameron inför 2015 års parlamentsval. Sedan hans konservativa parti tog hem en majoritet av stolarna i det brittiska underhuset har han kampanjat för sina krav på reformer och omförhandling av det brittiska EU-medlemskapet.

Ett brittiskt utträde skulle påverka den politiska tyngdpunkten för de kvarvarande medlemmarna. Som konsekventa kritiker av maktkoncentration, en gång initiativtagare till den inre marknaden och hårt pådrivande för att öppna och liberalisera den gemensamma ekonomin, har britterna varit ovärderliga liberala medspelare.

Cameron spelar ett högt spel, som varit kantat av osäkerhet och förhandlingar bakom stängda dörrar, men genom ett brev till Europeiska rådets ordförande Donald Tusk den 10 november offentliggjorde Cameron till slut sina krav för att han ska förespråka ett fortsatt EU-medlemskap. Kraven var väntade och gällde EU:s konkurrenskraft, medlemsstaternas inflytande, begränsningar av den fria rörligheten och garantier för länder som står utanför valutasamarbetet.²

1. Top British Conservative Seeks Center, New York Times, 1 oct 2006. http://www.nytimes.com/2006/10/01/world/europe/01cnd-britain.html?pagewanted=print&_r=0

2. A new settlement for the United Kingdom in a reformed European Union, Gov.uk, 10 nov 2015. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/475679/Donald_Tusk_letter.pdf

Att det ligger i Sveriges intresse att behålla en central allierad i många frågor är ställt bortom allt tvivel, men de krav som nu lagts fram för att förändra unionens riktning karaktäriseras i bästa fall av en redan utstakad inriktning eller symbolpolitik, och i värsta fall av motsättningar mot det europeiska projektets grundvalar. Klart står att de krav som Storbritannien lagt fram behöver en kritisk skärskådning.

Att Storbritannien faktiskt skulle lämna unionen har tidigare inte framstått som ett realistiskt scenario. Under hösten 2015 svängde den brittiska opinionen och efter att ha sett ut som en enkel match för dem som vill stanna kvar visar flera mätningar nu en knapp ledning för anhängarna av ett utträde.³ Det osannolika kan nu bli verklighet, och Cameron kan komma att bli ihågkommen som den premiärminister som tog Storbritannien ur EU – av misstag.

Likt inför folkomröstningen om Skottlands självständighet hoppas han säkerligen att den kommande omröstningen ska tygla en besvärande opinion, inte minst i hans eget parti. Då som nu sätter Cameron dock både sin egen och Storbritanniens politiska framtid på spel. Ett brittiskt utträde riskerar dessutom att häva den tidigare segern, för om Storbritannien lämnar EU, tyder mycket på att Skottland kommer att lämna Storbritannien.⁴

Flera år av osäkerhet kring Storbritanniens framtid i EU har medfört en betydande osäkerhet för alla de företag som är beroende av den europeiska marknaden. Storbritannien är på många sätt Europas ansikte mot omvärlden, och har blivit ett internationellt centrum för allt från finansbransch till bilindustri i Europa. Amerikanska och asiatiska storbanker har valt Storbritannien som bas för att leverera sina tjänster och produkter till andra EU-länder, varav många redan nu säger sig planera för att flytta sina europeiska kontor till Dublin, Paris eller Frankfurt – om Storbritannien väljer att lämna EU.⁵

Brittiska biltillverkare går i samma tankebanor, en oro som förekommer även utanför Storbritannien. Tyska biltillverkare är helt beroende av britter som kör tyska bilar och brittiska företag som exporterar bilkomponenter.⁶ Den inre marknadens harmoniserade spelregler för europeiska företag har skapat ett ömsesidigt beroende mellan Europas

3. EU referendum: Majority of UK public wants 'Brexit', poll reveals, *The Independent*, 24 nov 2015. <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/eu-referendum-majority-of-public-now-wants-a-brexit-poll-reveals-a6745561.html>

Ökat stöd för "brexit", *SVT*, 5 feb 2016. <http://www.svt.se/nyheter/utrikes/okat-stod-for-brexit>

4. Nicola Sturgeon tells David Cameron: Terms of Scottish referendum will be 'breached' if you take us out of the EU, *The Independent*, 15 okt 2015. <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/nicola-sturgeon-tells-david-cameron-terms-of-scottish-referendum-will-be-breached-if-you-take-a6695081.html>

5. US banks plan ahead for UK exit from EU, *Financial Times*, 17 aug 2014. <http://www.ft.com/cms/s/0/9b555ed6-25f1-11e4-8bb5-00144feabdco.html#axzz3r4zMM87Q>

6. Germany Counting U.K. Exit Cost Shows Carmakers Losing, *Bloomberg*, 28 maj 2015. <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-05-28/germany-counting-u-k-exit-cost-shows-carmakers-losing>

länder, men det innebär också att Storbritanniens framtid i EU är lika mycket en tysk, svensk, polsk eller maltesisk fråga, som en brittisk.

Det är uppenbart att tillvägagångssättet, med en folkomröstning om Storbritanniens framtida medlemskap, är ett riskfyllt grepp för att söka 27 länders stöd för sin reformagenda. Ett brittiskt utträde innebär ett annat Storbritannien, och med det väntar också ett annat Europa. Den europeiska unionen har åstadkommit fred, säkerhet, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Ett brittiskt frånfälle från gemenskapen skulle undergräva kraften i dessa framsteg, vilket också påverkar vårt närområde. Här är den ryska aggressionen mot Ukraina bara ett exempel.

1. Den missförstådda subsidiaritetsprincipen

På Camerons kravlista återfinns den inre marknaden och förbättrad konkurrenskraft först på agendan. Regelbördan ska minskas. Den inre marknaden fulländas för tjänstesektorn, på området för digitala och finansiella tjänster och med en energiunion. Den fria rörligheten ska ses över i syfte att arbetare från andra EU-länder inte ska ges samma tillgång till välfärdssystemet som sina brittiska kollegor.

Om man bortser från migrationsområdet är de mer offensiva förslagen borta och kvar är vad Cameron på presskonferensen i november 2015 refererade till som ”mission possible”.⁷ Saknas gör också ogenomtänkta förslag som var osannolika att få andra länders stöd, som att ge nationella parlament vetorätt mot ny EU-lagstiftning.

Kvar på Camerons kravlista finns dock mindre långtgående förslag, om att inte enskilda, men väl flertalet nationella parlament ska kunna lägga in veto mot ny lagstiftning, eller ”röda kort” som Cameron kallar det. Tanken är inte ny, utan bygger på de gula och orangea kort som infördes med Lissabonfördraget 2009, och som nationella parlament kan lägga fram för att kräva omprövning, om de anser att ett förslag står i strid med subsidiaritetsprincipen. Just subsidiariteten har varit ett återkommande argument i den brittiska debatten om EU:s roll och det nationella inflytandet.

För mig och mitt eget parti har principen om subsidiaritet varit central för det europeiska projektet, men inte specifikt som en idé för hur EU ska organiseras, utan som hörnsten i vår samhällssyn. Centerpartiet har sedan omstöpningsen från intresseparti till borgerligt mittenparti under mitten av förra seklet, haft en uttalad idétradition av decentralisering och motstånd mot maktkoncentration. Därför har också subsidiaritetsprincipen varit vägledande för hur vi ser på maktindelning, för precis som decentraliseringstanken bygger subsidiaritetsprincipen

7. David Cameron sets out EU reform goals, BBC, 11 nov 2015. <http://www.bbc.com/news/uk-politics-34770875>

på att samhällen bäst byggs underifrån, och när de finner det lämpligt fördelar makten till högre beslutande nivåer.

Men subsidiariteten missförstås inte sällan handla om att beslut ska tas på en viss, snarare än den mest lämpliga, nivån. Subsidiaritet är inte synonym med kritik mot allt som sker på EU-nivå, eller för den delen det omvända. Det är ett missförstånd som återkommande upprepas, både av EU-kritiker som vill flytta all makt tillbaka till nationella parlament och av dem som tror att besluten blir bättre bara för att de är EU-beslut. Subsidiaritet är principen om att vissa frågor bäst hanteras överstatligt, andra nationellt, lokalt, regionalt eller lämnas till människor själva.

Gemensamma utmaningar kräver gemensamma beslut och EU har en given roll i gränsöverskridande frågor. Klimatfrågan har inga gränser, och precis som i säkerhetspolitiken är en ensam röst en svag röst. Europeisk integration handlar om att finna kraften i det gemensamma, men också om pluralismen och förståelsen för att många beslut hör bättre hemma på andra beslutande nivåer.

Denna maktindelning, där beslutande nivå avgörs efter lämplighet, är också subsidiaritetens kärna, och inte idén om att nationella beslut förutsättningslöst är mer befogade än beslut på andra nivåer.

Till diskussionen hör också att Storbritanniens precis som alla andra medlemsstaters regeringar har stort inflytande över lagstiftandet i Rådet, och vetorätt på flera områden, som polisiärt samarbete, säkerhets- och utrikespolitik. I de flesta länder har nationella parlament dessutom redan stor möjlighet att påverka sina respektive regeringars linje i rådet. I Sverige samordnar regeringen rådsbeslut med EU-nämnden, och alla medlemsstater har lika goda möjligheter att själva öka nationella parlaments inflytande utan att förändra beslutsförfarandet på EU-nivå.

Cameron vill vidare att Storbritannien ska få ett undantag från formuleringen "ever closer union". Formuleringen, som är en del av fördraget, har följt med sedan det första fördraget för Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG) undertecknades i Rom 1957. Något större problem med formuleringen har britterna inte haft tidigare, men det har blossat upp som en viktig symbolisk fråga som ger Cameron möjlighet att visa handlingskraft inför euroskeptiker på hemmaplan. När det kommer till ändringar i fördraget är vetorätt i stil med Camerons röda kort redan realitet, då samtliga nationella parlament måste godkänna revideringar för att de ska bli verklighet.

2. En fullbordad inre marknad

Förslagen som rör ekonomisk konkurrenskraft handlar om hur vi kan utveckla den mest centrala delen av europeisk integration, den inre marknaden. Det är ett välkommet engagemang, men ett fokus Came-

När regleringar och standarder inte hänger med i utvecklingen kommer det att slå mot nya framväxande branscher, och nödvändiga liberaliseringar riskerar att gå om intet.



ron redan delar med många länder i rådet och politiker i Europaparlamentet. Kommissionen under Jean Claude Juncker har gjort dessutom gjort fullbordad inre marknad och minskad regelbörda till sina främsta målsättningar.

Det är förvisso sant att den inre marknaden hela tiden måste utvecklas. På 25 år har EU gått från en gemenskap med ett dussin medlemsländer till dagens 28. Världens största ekonomi är varken Kina eller USA, utan EU:s inre marknad, som har gjort det möjligt för en halv miljard människor att handla, arbeta och resa över större delen av den europeiska kontinenten.

På flera områden, som tjänstesektorn, är bristerna dock fortfarande påtagliga. Den nya delningsekonomin är på frammarsch, och blir i delar av Europa välkomnad med öppna armar, medan andra stänger dörren med förbud eller barriärer som står i vägen för nytänkande.

Människor borde vara lika fria att korsa gränser online som offline, men vi har i praktiken 28 olika marknader för digitala varor och tjänster på grund av exempelvis geoblockering som låser internetjänster för film och musik till nationella marknader. Harmonisering av regelverk för näthandel med digitalt innehåll och för fysiska varor och tjänster är ett viktigt steg för att öppna nya framväxande marknader, och bättre ta vara på potentialen i världens största ekonomi.

Genom att knyta samman medlemsstaterna i en gemensam energunion skulle konkurrensen öka och hushållens elräkningar pressas ner, samtidigt som det skulle föra med sig stora miljövinster. När Sverige har elöverskott på en gemensam energimarknad kan vi exportera det förnybara och därigenom pressa ner fossilanvändningen i andra delar av Europa. Om energi får flöda gränsöverskridande kan vi öka energieffektiviseringen och med nya regler för utsläppsrätter främja övergång till fossilfri energi. Och ej att förglömma: Energiunionen är också geopolitiskt viktig. För Putin är energipolitiken ett maktmedel. Kan vi bistå varandra med energiförsörjning kan fler länder klippa sina ryska band.

3. Majoritetsbeslut – en förutsättning för den inre marknaden

En utökad inre marknad för de flesta sektorer innebär samtidigt mer, och inte mindre lagstiftning. Det är en viktig aspekt av den inre marknaden; för att liberalisera måste vi först reglera. När den inre marknaden fullbordas på fler områden ska nya gemensamma regelverk på plats, men när alla medlemsstaternas regler och standarder ska harmoniseras görs det givetvis inte utan komplikationer. Den tillkommande byråkratin är kostsam, men är ändå en lindrigare börda att bära för företag som verkar gränsöverskridande än att behöva förhålla sig till 28 skilda regelverk.

Det är en obekväm sanning för Cameron att det snarare är effektivare beslutsfattande vi behöver för att lagstiftningen ska hänga med i en dynamisk marknadsekonomi under ständig förändring. Då behövs färre nationella stoppklossar och inte fler, som Cameron vill se med sina röda kort.

Röda kort går på tvären med bättre konkurrenskraft. Om minoriteter av nationella parlament ges möjlighet att lägga in veto mot nya lagförslag, även om förslaget redan godkänts av majoriteten i rådet, där alla medlemsstater har en röst, och i parlamentet där alla medlemsstater har direktvalda parlamentariker, riskerar det att lamslå beslutsprocessen.

Detta kan inte ligga i Storbritanniens intresse. Röda kort riskerar inte bara, utan lär med säkerhet stå i vägen för de reformer Cameron vill se av den inre marknaden. De skulle öppna för skiftande minoritetskoalitioner av nationella parlament att frånga det demokratiska beslutsfandet, och ensidigt sätta stopp för nödvändiga reformer av den inre marknaden.

När regleringar och standarder inte hänger med i utvecklingen kommer det att slå mot nya framväxande branscher, och nödvändiga liberaliseringar riskerar att gå om intet. Därför kan fler stoppklossar leda till mer, snarare än mindre, skadlig och hämmande byråkrati, när lagstiftningen inte spelar i samklang med samtiden.

Det var ett faktum som redan Margaret Thatcher insåg, när hon under sin tid som premiärminister var pådrivande för införandet av EU:s majoritetsbeslut. Att även en kallsinnig europé såg att effektivt beslutsfattande var en förutsättning för den inre marknaden är något som Thatchers euroskeptiska beundrare talar tyst om i dag. Denna intressekonflikt mellan nationellt självbestämmande och EU:s funktionsätt är central.

För dem som vill se ett Storbritannien utanför EU är det givetvis helt i sin ordning.

Flera konservativa ledamöter i det brittiska underhuset har krävt att varje nationellt parlament ensamt ska få vetorätt. Det skulle sannolikt innebära ett slut på det europeiska projektet som vi känner det – vilket också får förmodas vara syftet. Men för dem som vill se ett fortsatt, om än reformerat samarbete är intressekonflikten svårare att väja för. Legitimitet är en förutsättning för att EU ska fortsätta kunna reformeras och utvecklas.

4. En nödbroms mot den fria rörligheten?

Camerons sista – och mest kontroversiella – krav rör den fria rörligheten. EU-medborgare som bor och arbetar i Storbritannien ska ha gjort det i minst fyra år för att få tillgång till välfärdssystemet. Tusk har öppnat för en ”nödbroms”, som delvis går Cameron tillmötes, och möjlig-

gör för medlemsstater att tillfälligt begränsa sociala förmåner för andra EU-medborgare i landet.

Det är ett förslag som utmanar en grundläggande princip bakom den fria rörligheten: Att EU-medborgare som söker sig till ett annat EU-land för arbete eller studier ska behandlas på samma villkor som landets egna medborgare oavsett om det handlar om studieavgifter, arbetsvillkor eller tillgång till socialförsäkringar. Ingen ska diskrimineras på grund av sin nationalitet.

Som väntat har flera östeuropeiska länder ställt sig mycket kritiska till Cameronskrav.⁸ Alla som ser värdet av ett gränslöst Europa borde förhålla sig kritiska till en utveckling där den fria rörligheten sätts på undantag. Fri rörlighet för personer är en av EU:s hörnstenar och tack vare Storbritanniens dynamiska och öppna arbetsmarknad är det i EU bara Luxemburg som lockat till sig fler inomeuropeiska arbetstagare än Storbritannien. Närmare två miljoner människor från andra EU-länder är i dag bosatta i Storbritannien, vilket de allra flesta, både ekonomer och företag, beskriver som en tillgång snarare än en belastning, med större samhällsekonomiska vinster än kostnader.⁹

Ungefär lika många briter har tack vare den fria rörligheten utnyttjat möjligheten att flytta från Storbritannien, varav många är pensionärer som på ålderns höst valt att bosätta sig i Frankrike eller Spanien. De bidrar inte sällan mindre än vad de kostar för mottagarlandet, medan de, ofta unga, som flyttar till Storbritannien för att arbeta betalar mer i skatt än de får tillbaka i form av sociala förmåner.¹⁰

Båda kategorierna har dock tillkommit på grund av den frihet, och de möjligheter, som är förenade med den fria rörligheten. Mer än något annat är det ett uttryck för hur vi har skapat en union där människor ses som jämlikar i rättigheter och möjligheter. Utbytet bidrar till våra ekonomier, men också till europeisk gemenskap, sammanhållning, utbyte och frihet för enskilda människor.

Det är inte svårt att dra paralleller mellan den debatt som förs i Storbritannien, med den debatt som fanns i Sverige inför EU-utvidgningen 2004. Dåvarande statsminister Göran Persson varnade tillsammans med många fackliga företrädare för ”social turism”. Människor från Östeuropa skulle söka sig till Sverige för våra generösa välfärds-

8. Cameron gives way on welfare barriers for EU migrants, Financial Times, 10 nov 2015. <https://next.ft.com/content/83b8c502-87ba-11e5-90de-f44762bf9896>

9. A fact finding analysis on the impact on the Member States' social security systems of the entitlements of non-active intra-EU migrants to special non-contributory cash benefits and healthcare granted on the basis of residence, ICF GHK och Milieu på uppdrag av Europeiska Kommissionen, 19 sep 2013. <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=10972&langId=en>
The Fiscal Effects of Immigration to the UK, Centret för forskning och analys av migration, University College London, nov 2013. <https://www.ucl.ac.uk/european-institute/highlights/2013-14/immigration>
Migrants in low-skilled work: The growth of EU and non-EU labour in low-skilled jobs and its impact on the UK, Migration Advisory Committee, juli 2014. <https://www.gov.uk/government/publications/migrants-in-low-skilled-work>

10. Common market economics: Better off in or out?, The Economist, 17 okt 2015.

system och östeuropéerna skulle både ta svenska jobb och sänka löner för svenska arbetstagare.

Det var ett ”vi mot dom”-tankesätt, och en kraftigt överdriven oro för det främmande. Frihet och öppenhet trumfar alltid slutenhet och inskränkthet. Visst är stora omställningar aldrig bekymmerslösa, men vi fick varken välfärdsturism eller lönedumpning. I stället fick vi ökad handel och konkurrens, fler jobb och ett decennium av rejäla reallöneökningar. Så blir den fria rörligheten i Europa en motor för tillväxt och välstånd, för både enskilda människor som flyttar till sysselsättning som för samhället i stort.

Att fullborda den inre marknaden handlar om att harmonisera fler marknader, men med det följer också möjligheten att arbeta inom hela unionen med lika spelregler för alla EU-medborgare. Det är en princip som kommer vara svår, om inte omöjlig för Storbritannien att rucka på oavsett om briterna blir kvar eller lämnar unionen. För även om Tusk har öppnat för inskränkningar, ska 27 länder erkänna en sådan förändring.

Länder som står utanför, men vill ha tillgång till den inre marknaden, liksom Norge genom EES-avtalet eller Schweiz genom EFTA-sammanslutningen, måste också ansluta sig till den fria rörligheten för arbetstagare. EU negligerade med rätta Schweiz försök att sätta den fria rörligheten på undantag efter en folkomröstning 2014. ”EU:s inre marknad är ingen schweizerost. Du kan inte ha en inre marknad med hål i”, kommenterade kommissionär Viviane Reding då.¹¹

Denna princip tillämpas även på andra områden. Norges tidigare statsminister Jens Stoltenberg har träffande beskrivit landets relation till EU som en faxdemokrati, där beslut fattas av andra i Bryssel och faxas över till Oslo för att där implementeras. För att få tillträde till den inre marknaden har Norge förbundit sig att implementera EU-lagstiftning och betalar därtill in till EU:s budget – utan möjlighet att påverka besluten.

5. Populism bekämpas inte med symbolpolitik

Det är kallt på utsidan, och om Cameron ska lyckas hålla Storbritannien kvar i EU-samarbetet krävs ett positivt budskap om betydelsen av EU-medlemskapet. Kanske kan också kraven på förändringar av den inre marknaden, där briterna redan har stöd, visa att EU mycket väl går att reformera.

Utmaningen blir att vända en opinion som influerats av en infekterad debatt, där EU har reducerats till en billig slagpåse för att plocka inrikespolitiska poänger. Att så är fallet återspeglas dessvärre också i

11. Swiss access to EU market under threat after immigration vote, Financial times, 9 feb 2014. <http://www.ft.com/cms/s/0/f534a5fe-919c-11e3-8fb3-00144feab7de.html#axzz4oMKsVRyc>

den kravlista som nu förhandlas, med fokus på symbolfrågor, medan de stora utmaningarna lyser med sin frånvaro.

Samtidigt har vulgärversioner av EU:s påverkan på det brittiska samhället bidragit till att tidigare marginaliserade högerpopulister vädrar morgonluft. I senaste valet till Europaparlamentet nästan fördubblade United Kingdom Independence Party (UKIP) sin representation till 24 parlamentariker. Högerpopulisternas framgångar var givetvis ingen företeelse isolerad till Storbritannien, men en onyanserad offentlig diskussion har blivit en grogrund för krafter som hämtar sitt existensberättigande i missnöje och EU-populism.

Avslutning

Flyktingsituationen har gjort oss påmind om några av unionens avigsidor, där svaret snarare har varit handfallenhet än gemensamma ansträngningar. Schengensamarbetet har under vintern i praktiken brutit samman, när passfrihet i land efter land ersatts av inre gränskontroller. Situationen vid EU:s yttre gräns har blivit hårt ansträngd, och i länder som Grekland är den ohanterlig. I stället förlitar vi oss blint på att Turkiet ska sköta Europas yttre gräns. Vi behöver ett gemensamt åtagande, som inte låter enskilda medlemsstater väja för internationella konventioner eller avsäga sig sitt humanitära ansvar.

Vidare har säkerhetsläget på kort tid förändrats och Europa genomgår nu den mest kritiska säkerhetssituationen sedan andra världskriget, efter Rysslands annektering av ett europeiskt lands territorium. I en osäker omvärld är det rimligt att stanna i en klubb med växande inflytande över utrikes- och säkerhetspolitiken.

Ett EU utan Storbritannien skulle vara betydligt svagare som säkerhetspolitisk aktör, och det är otvivelaktligen bara regimen Putin som skulle ha glädje av det. EU är också ett område där det finns stort utrymme för britterna att ta plats. För det går inte att förneka att Storbritannien har en särställning när det kommer till internationellt anseende, och många skulle säkerligen välkomna en brittisk ledarroll för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Likaså är briterernas frihandelsröst en välkommen kraft till förhandlingarna om frihandelsavtalet med USA. Ett fullbordat avtal skulle föra den fria världens viktigaste länder närmare varandra och vinsterna för den globala handeln är stora när världens största ekonomier gör gemensam sak. För Europa och USA innebär det en starkare position för gemensamma värden, om liberal demokrati och marknadsekonomi.

Storbritannien skulle vara en ovärderlig medspelare med ett fortsatt EU-medlemskap. Det är medlemsstaten med EU:s näst största ekonomi, och kommer 2050 vara landet med flest invånare. Om det finns stora möjligheter för Storbritannien i dag, är de än större framöver att ta en ledarroll i unionens fortsatta utveckling. Storbritannien och Sve-

rige är ofta överens i EU-frågor, och utan Storbritannien lär vi få en tydlig maktförskjutning.

Vi står inför EU:s kanske största prövning hittills, och ett brittiskt utträde från den europeiska gemenskapen skulle bli ett hårt slag mot Sveriges ekonomi och inflytande på den europeiska arenan. Än värre: Det europeiska projektet som vi känner kan stå på spel när britterna framåt sommaren troligtvis samlas kring rösturnorna. Det till trots, har den svenska regeringen förhållit sig passiv till kraven som ställs, vilket inte bådär gott om vi ska kunna påverka riktningen i förhandlingarna. Vid återupprepade tillfällen har Stefan Löfven uttalat sig om att Sverige vill se Storbritannien kvar i unionen. Gott så. Men det behövs mer än goda ambitioner för att få inflytande i förhandlingarna.

Löfven har uttryckt kritik mot att införa begränsningar i den fria rörligheten, men när han fick frågan om regeringens hållning efter toppmötet med Europeiska rådet i december 2015 framstod de närmast problemfria. ”För oss finns den friheten. Vi ser inget problem” var svaret på frågan om kraven på undantag för britternas del.¹²

Det är att ta lättvindigt på de krav som ställs. I praktiken sker nu en omförhandling inte bara av britternas medlemskap – utan av unionen som sådan. Vi behöver mer marknad i Europa, och en europeisk marknad som öppnas mot omvärlden. Den som vill vara en del av en politisk union måste dock väntas acceptera de värden som den vilar på.

12. EU-toppmöte: Banar väg för undvika Brexit, SvD Näringsliv, 18 dec 2015. <http://bors-nliv.se/index.php/news/detail/d1ce1bc3-d13b-4622-ae31-a888580b160d>

